

Hogeschool van Amsterdam

Communicatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In januari 2017 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van de Hogeschool van Amsterdam bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft een voltijd- en een deeltijdopleiding. Het panel beoordeelt de voltijdopleidingen de deeltijdopleiding als **goed**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Het panel vindt dat de voltijd- en de deeltijdopleiding Communicatie over een eigen herkenbare profilering beschikt en beoordeelt standaard 1 als **goed**. De opleiding leidt studenten op tot T-shaped professionals met een brede basis en een aantal specialismen op basis van interesses en talenten. De focus ligt op het ontwikkelen van brede communicatieprofessionals met kennis van het gebruik van (digitale) mediamiddelen. Professionals die kunnen functioneren in verschillende sectoren en in verschillende functies. De nauwe samenwerking met de opleiding Media Informatie en Communicatie (MIC) biedt daarvoor goede mogelijkheden en geeft de opleiding Communicatie een eigen herkenbare kleur.

De eindkwalificaties van de opleiding Communicatie zijn afgeleid van de landelijk vastgestelde competenties van het landelijk overleg en zijn in 2016 geactualiseerd, waarbij er meer ruimte voor online communicatie in het programma is opgenomen. De eindkwalificaties zijn helder vertaald in een tussenniveau en een eindniveau voor wat betreft, kennis gedrag en vaardigheden. Het panel stelt vast dat de opleiding overtuigend heeft aangetoond dat de eindkwalificaties zijn afgestemd op de hbo-kwalificaties en de Dublin descriptoren en daarmee voldoen aan de nationale en internationale eisen, die aan het hbo-bachelorniveau gesteld kunnen worden. Het werkveld praat intensief mee over de eindkwalificaties en de inhoud van het onderwijsprogramma. Wanneer nodig past Communicatie het beroepsprofiel en de eindkwalificaties aan op basis van ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Het panel heeft veel waardering voor de wijze waarop de opleiding actief inspeelt op de snelle veranderingen in het werkveld.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel goed, voor de voltijdopleiding en voldoende voor de deeltijdopleiding.

Het panel vindt dat de opleiding Communicatie er in is geslaagd om een samenhangende leeromgeving te creëren, die studenten in staat stelt om binnen vier jaar de eindkwalificaties te behalen. Het panel vindt het vernieuwde onderwijsprogramma van zowel de voltijd- als de deeltijdopleidingen Communicatie recht doen aan de ontwikkelingen in de beroepspraktijk, zowel inhoudelijk als qua vormgeving. Het panel onderschrijft de keuze voor het doorlopen van een generieke route leidend tot een tussenniveau en een persoonlijke leerroute daarna. Het panel is positief over de kennis, die studenten verwerven en over de beroepsvaardigheden die studenten zich tijdens hun opleiding eigen maken. Pluspunt daarbij de real life opdrachten waar studenten aan werken. Ook de onderzoeksleerlijn is gedegen vormgegeven. De opleiding biedt daarbij zowel ontwerponderzoeksmethoden als de meer klassieke onderzoeksmethoden aan. Het panel vindt het verstandig dat de opleiding beide vormen van onderzoek aanbiedt, omdat beide vormen van onderzoek relevant zijn voor communicatieprofessionals. Positief is het panel over de

samenwerking tussen studenten, docenten, lectoraat en opdrachtgevers in het Amsterdams Model voor Onderzoek en Onderwijs, waarin onderwijsvernieuwing wordt vormgegeven. Studenten worden voldoende geschoold in ethiek en levensbeschouwing om zich daarmee tot verantwoordelijke communicatieprofessionals te ontwikkelen.

Het didactisch concept is goed uitgewerkt rekening houdend met de verschillen in studentenpopulatie voor de voltijd- en de deeltijdopleiding. Voor deeltijdstudenten is maatwerk belangrijk. Dat maatwerk komt voor deeltijdstudenten in het huidige onderwijsprogramma te weinig tot zijn recht. Het panel heeft er vertrouwen in, dat het nieuwe curriculum deze mogelijkheid meer gaat bieden.

Het panel vindt de instroom goed geregeld. Propedeusestudenten en studenten in de jaren daarna worden goed begeleid in de keuzes die zij maken in de persoonlijke leerroute. Het docententeam is van goede kwaliteit en worden zowel didactisch als vakinhoudelijk regelmatig bijgeschoold. Het panel heeft een enthousiast managementteam aangetroffen, dat bezig is om de samenwerking tussen de opleiding Communicatie en MIC verder vorm te geven, zonder daarbij de eigenheid van de eigen opleiding uit het oog te verliezen.

De voorzieningen zijn van goede kwaliteit, waarbij het panel aandacht vraagt voor de wens van studenten om over meer werkplekken te beschikken.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **goed**.

De opleiding Communicatie beschikt over een gedegen toetsplan, dat aan de basis staat van een evenwichtig toetsprogramma. Het panel ziet dat de toetsvormen gevarieerd zijn en een opbouw in moeilijkheidsgraad kennen, die past bij het onderwijsprogramma. De beoordelingen van de toetsen en assessments zijn goed geregeld, waarbij de opleiding op een verstandige wijze het vier ogenprincipe hanteert. De borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling vindt het panel goed en gedegen georganiseerd. Docenten worden geschoold. De opleiding kent actieve toetscommissies en ook de examencommissie neemt een belangrijke rol in bij de borging van het eindniveau, onder meer door uitgebreide steekproeven te nemen. De opleiding neemt signalen van studenten, toetscommissies en examencommissie serieus en brengt waar nodig verbeteringen aan.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **goed**. Het panel stelt vast dat de opleiding Communicatie een goede traditie heeft in de gedegen organisatie van afstudeertrajecten. Zowel het oude als het nieuwe afstudeertraject is doortimmerd, met heldere criteria waar studenten aan moeten voldoen en een goede fasering van begeleidingsmomenten en mijlpalen. De opleiding heeft met ingang van het studiejaar 2016-2017 het afstudeerprogramma voor de voltijdsstudenten veranderd. Studenten kunnen nu afstuderen op een onderzoek, een beroepsproduct of een eigen onderneming. In het oude curriculum betrof het eindwerk een praktijkonderzoek. Het panel heeft in totaal achttien eindwerkstukken bestudeerd, vijftien van studenten die het 'oude' curriculum hebben doorlopen en drie eindwerkstukken van deeltijdstudenten. Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. De onderwerpen van de eindwerken waren relevant en divers. De eindwerken waren gedegen wat betreft de toepassing van onderzoek. Positief is het panel over het goede taalniveau van afgestudeerden.

Het nieuwe afstudeertraject biedt meer ruimte voor diversiteit en meer aandacht voor het beroepsproduct dan het oude afstudeerprogramma. Het panel verwacht ook dat studenten, die het nieuwe onderwijsprogramma doorlopen, meer vernieuwende elementen zullen aanbrengen in de eindwerken, dan nu zichtbaar is. Dat blijkt onder meer uit de werkstukken die zij in de eerste drie jaar van hun studie vervaardigen. Afgestudeerden kunnen goed aan de slag als communicatieprofessionals op hbo-bachelorniveau. Het werkveld is daar tevreden over.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Basisgegevens van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	15
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	18
Standaard 3 Toetsing	26
Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties	29
Eindoordeel over de opleiding	33
Aanbevelingen	35
Bijlagen	37
Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	39
Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	40
Bijlage 3 Rendementen	41
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	42
Bijlage 5 Bezoekprogramma	43
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	44
Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	45
Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid	46

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool van Amsterdam. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool van Amsterdam, en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (19 december 2014) en het *NQA-protocol 2016 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 19 januari 2017.

Het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw drs. B.L. van Eyndhoven MA (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw drs. I. Reynaert (domeindeskundige)

Mevrouw dr. A.C.M. Coumans (domeindeskundige)

De heer P.J.J. Kusters (domeindeskundige)

Mevrouw F. Geerligts (studentlid)

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

De opleiding Communicatie werkt nauw samen met de opleiding Media Informatie en Communicatie (MIC). De visitaties van beide opleidingen hebben kort na elkaar plaatsgevonden. Bij de aanvraag heeft de opleiding Communicatie een kritische reflectie aangeboden. Gekozen is om gezamenlijk met de opleiding MIC de kritische reflecties van beide opleidingen te bundelen op een I-pad. De kritische reflectie heeft daardoor een eigen invulling gekregen, die qua inhoud volledig voldeed aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel was onder de indruk van de inzichtelijkheid van deze kritische reflectie. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie met veel plezier bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

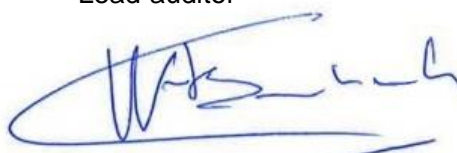
Utrecht, 29 maart 2017

Panelvoorzitter

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B.L. van Eyndhoven', written over a light blue horizontal line.

Mevrouw drs. B.L. van Eyndhoven MA

Lead-auditor

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'C.M.F. Bomhof', written over a light blue horizontal line.

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	Communicatie
oriëntatie en niveau opleiding	Hbo-bachelor
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad. Zie de ministeriële regeling en de daarin vervatte referentielijst en de uitwerking daarvan door de NVAO (Stcrt. 2013, 35337). Afwijkingen moeten worden gevalideerd door het visitatiepanel	Bachelor of Business Administration
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie(s)	Amsterdam
variant(en) voltijd, deeltijd, duaal, 3-jarig traject voor vwo bij een hbo-bacheloropleiding	Voltijd en deeltijd
joint programme (indien van toepassing), met opgave van de betrokken partnerinstellingen en het type graadverlening (joint/double/multiple degree)	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	34405

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Hogeschool van Amsterdam
gegevens contactpersoon instelling	Mevr. W. de Vries-Kempes
e-mailadres voor kopie aanmelding	w.e.de.vries-kempes@hva.nl
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	positief

Schets van de opleiding

De opleiding Communicatie maakt sinds 2012 deel uit van de faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie (DMCI). Bij deze faculteit zijn ook de bacheloropleidingen Amsterdam Fashion Institute (AMFI), Communication and Multimedia Design (CMD), Informatica (ICT) en Media, Informatie en Communicatie (MIC) ondergebracht.

De samenwerking tussen de opleiding Communicatie en MIC is hecht. Beide opleidingen werken met het zelfde managementteam aan verschillende eindcompetenties in onderwijsprogramma's met dezelfde opzet, maar met verschillende onderwijseenheden vanuit een andere invalshoek. Docenten werken nauw samen en wisselen kennis uit. Studenten kunnen binnen het onderwijsprogramma switchen en elkaars specialisaties volgen. De opleidingen Communicatie en MIC hebben gekozen voor deze nauwe samenwerking, vanwege de snelle veranderingen die

zich in het werkveld voordoen, waardoor het onderscheid tussen communicatieprofessionals en mediaprofessionals vervaagt.

De opleidingen Communicatie en MIC leiden vanwege deze ontwikkelingen T-shaped professionals van de eenentwintigste eeuw op: communicatie- en mediaprofessionals met een brede basis en een eigen specialisatie. De opleidingen delen dezelfde onderwijsvisie en hebben ieder eigen kernwaardes geformuleerd. De opleiding Communicatie werkt vanuit de kernwaardes verbindend, ondernemend, eigentijds en persoonlijk. Deze kernwaardes heeft de opleiding vertaald in een visual device: een edelhert dat in verbinding staat met de roedel, op zoek naar de beste plek (Kritische Reflectie).

De opleiding Communicatie bestaat uit een voltijd, deeltijd en een duale variant. De duale variant wordt afgebouwd; er is geen instroom meer vanaf het studiejaar 2013-2014. Bij de voltijdopleiding Communicatie zijn 706 studenten ingeschreven per 1-2-2017. De deeltijdopleiding telt 93 studenten per 1-2-2017

Nieuw programma voor voltijd ontwikkeld

Voor 2012 had de opleiding Communicatie meer een bedrijfskundige oriëntatie, die te herleiden was in de officiële naam van de opleiding Communicatiemanagement. Na de komst van de opleiding naar de faculteit DMCI in 2012 heeft een transitie plaatsgevonden. De opleidingen Communicatie en MIC hebben vanaf dat jaar nauw samengewerkt aan nieuwe onderwijsprogramma's voor de voltijdopleidingen. De opleidingen hebben daarbij gekozen voor eenzelfde opzet.

In propedeuse en de eerste helft van het tweede jaar van de opleiding volgen studenten onderwijseenheden die er op gericht zijn om hen van een brede (kennis)basis te voorzien. In de eerste helft van het tweede jaar lopen studenten ook een korte beroepsoriënterende stage. Deze eerste fase van de opleiding wordt afgesloten met een tussenassessment. Vanaf de tweede helft van het tweede studiejaar stellen studenten een individuele leerroute

Communicatie

Jaar	BLOK 1 Project Communicatiebureau 15sec	BLOK 2 Project Social Media 15sec	BLOK 3 Project Imago 15sec	BLOK 4 Project Storytelling 15sec
jaar 1	BLOK 1 Project Communicatiebureau 15sec	BLOK 2 Project Social Media 15sec	BLOK 3 Project Imago 15sec	BLOK 4 Project Storytelling 15sec
jaar 2	BLOK 5 Project Communicatieplan 15sec	STAGE Beroepsoriënterend 15sec Tussenassessment	SPECIALISATIE Merkenmanagement Communicatie en de publieke sector 30sec	
jaar 3	SPECIALISATIE Reputatiemanagement Concept en Creatie Communicatie bij veranderingen 30sec		STAGE Beroepsvoorbereidend 30sec	
jaar 4	MINOR 30sec		AFSTUDEREN Eigen onderneming Beroepsproduct Onderzoek 30sec Assessment op niveau	

Curriculum VT

Jaar	BLOK 1 Project Brand New 15sec	BLOK 2 Project Social Media 15sec	BLOK 3 Project Imago 15sec	BLOK 4 Project Storytelling 15sec
jaar 1	BLOK 1 Project Brand New 15sec	BLOK 2 Project Social Media 15sec	BLOK 3 Project Imago 15sec	BLOK 4 Project Storytelling 15sec
jaar 2	BLOK 5 & 6 Marketingcommunicatie 30sec		BLOK 7 & 8 Interne communicatie 30sec	
jaar 3	BLOK 9 & 10 Corporate communicatie 30sec		BLOK 11 & 12 Persoonlijke professionalisering 30sec Assessment op niveau	
jaar 4	MINOR 30sec		AFSTUDEREN Onderzoek 30sec Assessment op niveau	

Curriculum DT

op. Studenten kiezen nog in het tweede jaar een eerste specialisatie, op operationeel-tactisch niveau. In de eerste helft van het derde jaar kiezen studenten opnieuw een specialisatie, nu op strategisch niveau. In jaar drie lopen studenten verder een beroepsvoorbereidende stage. In jaar vier volgen studenten een minor en voeren zij een afstudeeropdracht uit. Sinds 2016-2017 kunnen studenten daarbij kiezen voor een onderzoeksopdracht, een beroepsproduct of de start van een eigen onderneming. Na de afstudeeropdracht vindt er een assessment van het eindniveau plaats.

In het onderwijsprogramma is de samenwerking van beide opleidingen zichtbaar. Studenten Communicatie en MIC volgen gezamenlijk de onderwijseenheid Storytelling in het vierde blok van de propedeuse. Studenten Communicatie en MIC kunnen elkaars derdejaars specialisaties als minor volgen.

Het nieuwe onderwijsprogramma is ingevoerd met ingang van het studiejaar 2013-2014. In het studiejaar 2016-2017 studeren de eerste studenten af, die het gehele nieuwe curriculum hebben doorlopen.

Nieuw programma voor deeltijdopleiding in ontwikkeling

Met ingang van 2016-2017 starten de opleidingen Communicatie en MIC met een gemengde deeltijdopleiding voor studenten van beide opleidingen, waarbij studenten voor een deel dezelfde modules volgen, waarbij zowel het MIC- als het Communicatieperspectief worden toegelicht. In de nieuwe deeltijdopleiding wordt vanaf jaar 2, net als bij de voltijd, gewerkt in specialisaties. Dit programma is nog in ontwikkeling.

De huidige (oude) deeltijdopleiding bestaat uit twaalf onderwijseenheden, die studenten in de eerste drie jaar van de studie doorlopen. De twaalfde onderwijseenheid wordt afgesloten met een tussenassessment. In het laatste jaar volgen studenten een minor en doen zij een afstudeeropdracht. Deeltijdstudenten leren beroepsvaardigheden ontwikkelen door werkplekleren, waarbij zij opdrachten moeten uitvoeren in de beroepspraktijk.

Terugblik vorige visitatie

In 2010 is de opleiding Communicatie, toen nog Communicatiemanagement, voor het laatst gevisiteerd. Daarbij signaleerde het auditteam een aantal verbeterpunten. De verbeterpunten hadden betrekking op a) internationalisering en het gebruik van internationale vakliteratuur, b) meer aandacht voor strategisch management en organisatiekunde en c) de kwaliteit van het onderzoek in de eindwerken. Wat dat laatste betreft vroeg het auditteam aandacht voor de methodologische verantwoording van het onderzoek in de afstudeeropdrachten. Sinds de laatste visitatie is het opleidingsprogramma herzien waarbij de verbeterpunten zijn opgepakt. Het huidige panel constateert dat er meer aandacht is gekomen voor internationalisering, maar dat deze nog verder kan worden doorontwikkeld. Ook de opleiding is van mening dat het aspect internationalisering nog verder kan worden uitgewerkt. Het panel vindt dat onderwerpen strategische management en organisatiekunde voldoende zijn ingebed in het onderwijsprogramma. De methodologische verantwoording van onderzoek in de eindwerken heeft meer aandacht gekregen in de afstudeerwerken (zie ook standaard 4).

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld

De opleiding Communicatie biedt een onderscheidende, complete communicatieopleiding aan waarbinnen studenten worden opgeleid tot communicatieprofessional.

Daarbij hanteert de opleiding de volgende definitie (Kritische Reflectie, november 2016):

Een communicatieprofessional denkt vanuit organisatie en merk, analyseert van daaruit de omgeving en vertaalt dat in een strategisch communicatieadvies. Daarin worden boodschap, middelen en media op een innovatieve en creatieve wijze ingevuld. Hij of zij is in staat om dat proces van begin tot eind aan te sturen. Dit alles om de doelstellingen van organisatie en merk te realiseren.

Het werkveld en het beroep van communicatieprofessionals is sterk in ontwikkeling. De opleiding Communicatie onderhoudt nauw contact met het werkveld in de vorm van de Onderwijsadviesraad en met andere vertegenwoordigers uit het werkveld, zoals de 400 stagebedrijven, waarmee de opleiding werkt. Drie keer per jaar schuift de Onderwijsadviesraad aan voor een ontbijtsessie om de ontwikkelingen door te spreken. Het panel is positief over de interactie tussen opleiding en werkveld.

Op basis van signalen, onder meer gekregen vanuit de Onderwijsadviesraad, kiest de opleiding Communicatie ervoor om communicatieprofessionals op te leiden, die zijn toegerust voor de veranderende wereld en die in de volle breedte van de samenleving kunnen opereren. De opleiding Communicatie wil communicatieprofessionals afleveren, die niet alleen maar op strategisch niveau kunnen werken, maar ook content kunnen maken. Daarom leidt de opleiding studenten op tot T-shaped professionals met een brede basis en een aantal specialismen op basis van interesses en talenten. Het panel kan deze keuze onderschrijven.

Afgestudeerde communicatiestudenten werken in verschillende branches in zowel de profit- als de non-profit sector in een breed scala aan functies zoals communicatieadviseur, reclamestrateg, social media manager, marketingcommunicatieadviseur, projectmanager of online marketeer.

Eindkwalificaties

De opleiding Communicatie heeft haar eindkwalificaties gedefinieerd in vijf CO-Competenties met bijbehorende beroepshandelingen, beroepsproducten, de relevante onderdelen uit de Body of knowledge and skills (kennis/methoden/technieken, en vaardigheden) en bijbehorende attitudes. De vijf competenties zijn gebaseerd op de competenties van het Landelijk Overleg van Communicatie-opleidingen (LOCO) uit 2016. De opleiding heeft de competenties in overleg met

de Onderwijsadviesraad geactualiseerd. De online communicatie heeft daarbij meer plaats gekregen.

De opleiding heeft de eindkwalificaties verder uitgewerkt in kennis, gedragsindicatoren op tussenniveau en eindniveau (zie bijlage 1). De omschrijvingen van de tussenniveaus en eindniveaus zijn gebaseerd op de beroepsniveauprofielen (BNP) van Logeion, de beroepsorganisatie voor communicatieprofessionals. Het tussenniveau dat studenten na 1,5 jaar bereikt moeten hebben, is gebaseerd op niveau 2 van het BNP, dat wil zeggen dat studenten in staat zijn om te werken op instructieniveau en binnen kaders uitvoerend kunnen werken.

Het eindniveau van de opleiding is gebaseerd op niveau 3 van de BNP. Niveau 3 is omschreven als het taakniveau, waarbij professionals oplossingen weten te realiseren voor communicatievraagstukken.

Het panel vindt de eindkwalificaties zorgvuldig en helder omschreven in tussenniveau en eindniveau. Het panel vindt het belangrijk dat de opleiding de ontwikkelingen in de beroepspraktijk een plaats geeft in de eindkwalificaties.

Het panel heeft gezien dat de eindkwalificaties zijn gekoppeld aan de hbo- kernkwalificaties en de Dublin descriptoren. Het panel stelt aan de hand van deze koppeling vast dat de eindkwalificaties voldoen aan het hbo-bachelorniveau.

Profilering

De opleiding Communicatie biedt een complete communicatieopleiding aan waarbinnen studenten worden opgeleid tot communicatie-experts met een brede basis. Het panel ziet dat de samenwerking met de opleiding MIC er toe leidt dat afgestudeerde communicatiestudenten over extra kennis beschikken op het gebied van media. Daarmee onderscheidt de opleiding Communicatie zich van andere communicatie-opleidingen.

Het panel heeft met diverse partijen gesproken over de mogelijkheid om gelet op de ontwikkelingen in het werkveld tot samenvoeging van de opleidingen Communicatie en MIC te komen. Het panel onderschrijft de observatie dat de scheidslijn tussen communicatiespecialist en mediaspecialist langzaam steeds minder scherp wordt. Werkveld en alumni zijn (nog) niet overtuigd van de voordelen van het samengaan van beide opleidingen en zien graag professionals met kennis van communicatiestrategie, die daarnaast thuis zijn in de toepassing van media. De huidige samenwerking tussen beide opleidingen biedt daar een goede basis voor. Het panel vindt het verstandig dat de opleidingen Communicatie en MIC hun oren te luisteren blijven leggen bij de ontwikkelingen in het werkveld om daarop te kunnen schakelen en bijsturen indien nodig.

Conclusie

De opleiding Communicatie leidt brede communicatieprofessionals op met kennis van het gebruik van (digitale) mediamiddelen. De opleiding biedt studenten Communicatie daarvoor goede mogelijkheden mede dankzij de nauwe samenwerking met MIC. Het panel onderschrijft de keuze om brede T-shaped professionals op te leiden met een eigen specialisatie. De opleiding Communicatie onderhoudt een nauwe relatie met het werkveld om wanneer nodig het beroepsprofiel en de eindkwalificaties aan te passen aan ontwikkelingen in de beroepspraktijk. De eindkwalificaties van de opleiding Communicatie zijn afgeleid van de landelijk vastgestelde competenties van de LOCO en recent geactualiseerd, waardoor er meer ruimte voor online communicatie in het programma is opgenomen. De eindkwalificaties zijn helder vertaald in een tussenniveau en een eindniveau voor wat betreft, kennis gedrag en vaardigheden. Het panel stelt vast dat de opleiding overtuigend heeft aangetoond dat de eindkwalificaties zijn afgestemd op de hbo-kwalificaties en de Dublin descriptoren en daarmee voldoen aan de nationale en internationale eisen, die aan het hbo-bachelorniveau gesteld kunnen worden. Het panel vindt dat de opleiding Communicatie over een eigen herkenbare profilering beschikt en komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De voltijdopleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**; de deeltijdopleiding ontvangt het oordeel **voldoende**.

Inhoud programma

Kennis

De opleiding Communicatie kent vijf inhoudelijke leerlijnen voor zowel de voltijd als de deeltijdopleiding. De leerlijnen zijn afgeleid van de BoKS, die staat omschreven in het competentieoverzicht van de opleiding. Het gaat om de leerlijnen:

- Merk en reputatie, met modules als corporate communicatie, positioneren, digital branding, 'overheid en communicatie' en 'internal branding & employer branding';
- Maatschappij en organisatie, met modules als 'de wereld van morgen', trends, ethiek, 'diversiteit en generaties', organisatiekunde en 'organisatie van de toekomst';
- Content en creatie, met modules als beeldtaal, 'professioneel schriftelijke communicatie', conceptontwikkeling en 'branded content';
- De leerlijn Onderzoek komt terug in projecten, maar ook in modules als doelgroepanalyse, 'concept testing', merkonderzoek en communicatieonderzoek;
- De leerlijn Professionele vaardigheden, met modules als 'professionele mondelinge communicatie', 'omgaan met de media' en adviesvaardigheid.

De modules, inclusief leerdoelen, competenties, studiemateriaal, toetsing en weging staan vermeld in de studiegids. Het panel vindt deze inzichtelijk omschreven. De aangeboden kennis is goed van niveau. De modules in de propedeuse en de eerste helft van het tweede jaar bestrijken de brede basis van het communicatie vak met uiteenlopende onderwerpen als beeldtaal, conceptontwikkeling en financieel management.

De vakliteratuur is actueel en bestaat uit relevante handboeken en publicaties op het gebied van communicatie. De vakliteratuur is overwegend Nederlands. Het panel is tevreden over het literatuuraanbod. Wel ziet het panel mogelijkheden om meer internationale literatuur in het aanbod op te nemen. Het panel stelt daarbij vast dat de opleiding de studenten stimuleert om de juiste literatuur en belangrijke (wetenschappelijke, journalistieke, educatieve) informatie op te sporen. Daarnaast weten studenten goed hoe deze informatie in de context te plaatsen van maatschappelijke en professionele ontwikkelingen.

De opleiding vindt het van groot belang dat afgestudeerde studenten over een goed taalniveau beschikken. De opleiding hanteert dan ook een taalnorm. De taalnorm is gerelateerd aan de structuur van de tekst, de zinsbouw en de spelling. Studenten vinden de taalnorm streng. Het panel constateert dat het taalniveau van de producten die studenten maken van goede kwaliteit is.

Het panel vindt het van belang dat studenten zich bewust zijn van de maatschappelijke impact die hun werk tot gevolg kan hebben. Hoewel het panel weinig maatschappijkritische boeken op

de literatuurlijst ziet staan, stelt het panel vast dat in het curriculum in de leerlijn Maatschappij en Organisatie genoeg ruimte is ingebed om bijvoorbeeld ethische dilemma's en maatschappelijke vraagstukken aan de orde te stellen. Een voorbeeld daarvan is het blok Issues in de publieke sector in jaar 2, waarbij studenten leren hoe maatschappelijke issues ontstaan, wat ze teweeg brengen en hoe communicatieprofessionals daarbij positie moeten innemen vanuit het perspectief van een specifieke organisatie. Studenten geven verder aan, dat er tijdens de lessen ruim aandacht is voor de rol en verantwoordelijkheid van communicatieprofessionals bij maatschappelijke vraagstukken.

Beroepsvaardigheden

Vanaf de propedeuse werken studenten aan actuele praktijksituaties, via de verschillende projecten die zij in jaar 1 en 2 uitvoeren. In het eerste blok van de propedeuse werken studenten met elkaar samen en vormen een communicatiebureau dat opdrachten uitvoert en communicatiemiddelen produceert als een persbericht, een folder, een viral, een app of een evenement. In blok 4 van de propedeuse werken studenten Communicatie met studenten MIC in het project Storytelling als een multidisciplinair team aan het ontwikkelen van een 'verhaal' voor een opdrachtgever. Dit verhaal wordt vertaald in een transmediale strategie, waarin studenten aangeven welke media- en communicatiemiddelen het 'verhaal' het beste kunnen vertellen. In deze projecten komen beroepsvaardigheden als samenwerken in een professionele omgeving, planmatig en projectmatig werken, presenteren en adviseren aan bod. Daarnaast volgen studenten modules als professionele mondelinge communicatie en omgaan met de media en leren studenten beroepsvaardigheden als een visie ontwikkelen en standpunten evalueren en verdedigen in modules zoals Issues in de publieke sector. Studenten ontwikkelen beroepsvaardigheden verder door deze toe te passen tijdens de beroepsoriënterende en beroepsvoorbereidende stages in jaar 2 en 3.

Het panel vindt de beroepsvaardigheden stevig ingebed in het onderwijsprogramma. Daarnaast ziet het panel dat de opleiding Communicatie het werkveld en het bedrijfsleven sterk bij het onderwijsprogramma betreft via presentaties van gastdocenten en door de inbreng van docenten, die nauw bij de beroepspraktijk betrokken zijn.

Onderzoek(svaardigheden)

De opleiding Communicatie heeft net als de opleiding MIC een onderzoeksleerlijn in het curriculum opgenomen, waarbij in ieder studiejaar meerdere keren per jaar studenten in aanraking komen met onderzoek. Het panel heeft gezien dat studenten Communicatie in aanraking komen met zowel kwalitatief onderzoek als kwantitatief onderzoek. In jaar 3 komt onderzoek terug in de specialisaties. Studenten leveren onderzoeksrapporten af en leren ook andere manieren van het presenteren van onderzoeksresultaten, die meer horen bij ontwerponderzoek. Voorbeelden daarvan zijn posterpresentaties, een empathie map, een persona, een prototype of een pitch. Onderzoek is een belangrijk onderdeel in het vierde studiejaar. Bij de afstudeeropdracht maken studenten gebruik van 'klassiek' onderzoek of ontwerponderzoek, bijvoorbeeld als zij een eigen beroepsproduct ontwikkelen (zie ook standaard 4).

Studenten en docenten Communicatie en MIC participeren in het lectoraat Cross Media, dat deel uitmaakt van het kenniscentrum CREATE-IT. Studenten kunnen een deelonderwerp van een lopend onderzoek van het lectoraat doen als afstudeeropdracht. Het lectoraat doet onder meer onderzoek naar verdienmodellen van content en cultuur.

Het panel vindt de onderzoeksleerlijn goed ingebed in het onderwijsprogramma en ziet veel aandacht voor de methode van Design Thinking. Het panel onderschrijft de waarde van

ontwerponderzoek, maar vindt klassiek onderzoek ook en in sommige gevallen beter passen bij het werkveld van communicatieprofessionals. Het panel vindt dat de opleiding de focus op de meer traditionele vormen van onderzoek naast het gebruik van nieuwe inzichten zeker moet behouden.

Internationalisering

De opleiding maakt gebruik van de internationale setting van Amsterdam om studenten in aanraking te brengen met het internationale werkveld. Daarbij maakt Communicatie gebruik van de mogelijkheid om in projecten en gastcolleges internationale aspecten mee te nemen. Studenten krijgen college in de Engelse taal voor professioneel gebruik. Daarnaast zijn er modules die in het Engels worden gegeven, zoals het blok Trends and English in jaar 2. Studenten kunnen verder stage lopen of een minor volgen binnen of buiten Europa. Binnen MIC en Communicatie zijn er mogelijkheden om Engelstalige minoren te volgen. De opleiding Communicatie biedt de minor Global Trendwatching aan. Bij MIC kunnen studenten de minor Publishing en de minor International Journalism volgen. Deze minoren zijn volledig Engelstalig en internationaal georiënteerd. Beide kunnen door Communicatie en MIC studenten gevolgd worden maar ook door internationale studenten waardoor er een internationale klas ontstaat. Ook kunnen studenten in het buitenland een afstudeeropdracht uitvoeren. De opleiding heeft een eigen International Office die studenten kan begeleiden bij een buitenlandse stage, minor of afstudeeropdracht. De opleiding constateert zelf dat de internationale focus beter in de organisatie kan worden ingebed. De opleiding wil bijvoorbeeld meer gebruik maken van Engelstalige literatuur en internationale opdrachtgevers aan de opleidingen binden. Het panel onderschrijft deze constatering.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept en werkvormen

De opleiding Communicatie beschrijft in de *Studiegids* een aantal elementen, die tot het didactisch concept van de voltijd- en de deeltijdopleiding behoren. Als eerste noemt de opleiding de keuze om T-shaped professionals op te willen leiden. De voltijd- en deeltijdopleiding zijn op basis van dit concept vormgegeven (zie ook Schets van de opleiding). Daarnaast werkt de opleiding competentiegericht en besteedt zij veel aandacht aan vaardigheden zoals een uitstekende uitdrukkings- en communicatievaardigheden, ondernemerschap, flexibiliteit en vermogen om multidisciplinair samen te werken. Dat is de reden waarom de opleiding in de voltijdopleiding met echte en actuele opdrachtgevers werkt en in de deeltijdopleiding veel gebruik maakt van de praktijkervaring van studenten zelf. Een ander aspect dat de opleiding noemt zijn de vervagende grenzen tussen het communicatie- en het mediawerkveld, dat maakt dat de opleiding nauw samen werkt met MIC. Tot slot noemt de opleiding haar activerende en actuele karakter als element. De opleiding heeft bijvoorbeeld de propedeuse van de voltijdsopleiding anders ingericht namelijk in korte periodes van vier weken (sprints), waarin studenten werken aan twee vakken en op de maandag van de vijfde week toetsing plaatsvindt, waarna de volgende sprint begint. Tegelijkertijd werken studenten in een multidisciplinair team aan een project, waarbij zij de kennis in zetten, die hen bij de sprints is aangeboden. De opleiding experimenteert met nieuwe werkvormen en vormen van blended learning. Het panel constateert dat studenten enthousiast zijn over de gevarieerde werkvormen die de opleiding hen aanbiedt. Studenten vinden het prettig om als beginnend professional vanaf jaar 1 aan echte projecten te werken in een real life leeromgeving. De combinatie tussen praktijk en leren is goed vormgegeven. Het werken in projectteams bereidt hen

goed voor op de praktijk. Het panel onderschrijft de waardering die studenten geven aan het didactisch concept en de daaruit voortvloeiende werkvormen.

In het vernieuwde deeltijdprogramma voert de opleiding het concept 'action learning' in om praktijk en theorie vorm te geven. Action learning is leren door doen, ervaren, gecombineerd met systematisch reflecteren daarop. Studenten leren door opdrachten uit te voeren in de eigen beroepspraktijk afgewisseld met andere opdrachtgevers. Anders dan in de voltijdopleiding, werkt Communicatie werkt bij de deeltijdopleiding bewust met grote geïntegreerde onderwijseenheden. Dit sluit in hun ogen beter aan bij deeltijdonderwijs.

Deeltijdstudenten Communicatie zijn de afgelopen jaren met een aantal veranderingen geconfronteerd, zoals de wijziging van de lesdag van de zaterdag naar de vrijdag. De studenten zijn daar nogal door verrast. Ook vinden de deeltijdstudenten van het oude curriculum dat de opleiding meer mogelijkheden tot maatwerk had kunnen bieden, bijvoorbeeld in de volgorde van de modules en de daarbij behorende opdrachten.

De samenwerking tussen de deeltijdopleidingen Communicatie en MIC leidt tot meer samenwerking tussen studenten van de verschillende opleidingen. Studenten stellen dat op prijs maar vragen ook aandacht voor een eigen profiel van de Communicatieopleiding.

Het panel ziet dat de opleiding na de transitie van de voltijdopleiding nu serieus werk maakt van de vernieuwing van de deeltijdopleiding. De opleiding Communicatie maakt daarbij bewuste keuzes over de indeling van de opleiding in grotere onderwijseenheden. Het panel vindt dat een goed punt. Het panel vindt het belangrijk dat de opleiding Communicatie deeltijdstudenten meer maatwerk biedt dan in het verleden het geval is geweest. Het didactisch concept van de vernieuwde opleidingsprogramma's voor voltijd en deeltijd, met ruimte voor persoonlijke leerroutes speelt daar op in.

Inspiratiebron voor de vernieuwingen in de onderwijsprogramma's van zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding is het AMOO: het Amsterdams Model voor Onderzoek en Onderwijs. Het AMOO is gestart vanuit de faculteit DMCI. Onder de naam AMOO werken docenten, studenten, onderzoekers, coaches en vertegenwoordigers van werkveld samen aan de vernieuwing van het onderwijs, daarbij inspeland op de ontwikkelingen van digitalisering en het veranderende werkveld. In zogenaamde ateliers (leerwerk omgevingen) werken verschillende betrokkenen samen via de methodiek van Design Thinking aan vraagstukken, zoals de herontwikkeling van een onderwijssemester op de faculteit. Zo is blok 4 van het tweede semester in de propedeuse (Storytelling) ontworpen met studenten, docenten, lectoraat en opdrachtgevers uit het werkveld. Ander onderwerp is de verruiming van het gebruik van de Amsterdam Arena. De studenten hadden als opdracht "een digitaal concept voor de Amsterdam ArenA te bedenken waarbij de totale fan- experience en touchpoints uit de customer journey verbeterd moesten worden."

Het panel is enthousiast over de vernieuwingen die de opleiding Communicatie samen met de andere opleidingen van de faculteit ontwikkelt en doorvoert in het curriculum. Studenten leren op een eigentijdse manier niet alleen basiskennis, maar ook hoe om te gaan met vraagstukken in de praktijk, waarvoor ervaring en kennis nog ontwikkeld moeten worden.

Horizontale en verticale samenhang

Het panel heeft de horizontale en verticale samenhang van het onderwijsprogramma bestudeerd. De samenhang is goed vastgelegd in de modulehandleidingen.

Het panel vindt de huidige horizontale en verticale samenhang in het programma goed vormgegeven en ziet dat de opleiding de samenhang in het onderwijsprogramma goed bewaken.

Instream en leerroute

De opleiding is toegankelijk voor havisten, mbo-studenten en vwo'ers, die een eindexamen in wiskunde hebben afgelegd. Studenten die een havodiploma hebben met een Cultuur en Maatschappij profiel, moeten aanvullend Wiskunde A of B hebben gevolgd. De opleiding heeft deficiëntieprogramma's beschikbaar voor aspirant studenten die zich voor deze toets willen voorbereiden.

Studenten van 21 jaar of ouder, kunnen worden toegelaten op basis van een 21+toelatingsonderzoek. Anderstalige studenten kunnen een voorbereidend taal- en schakeltraject volgen.

Aspirant-studenten worden uitgenodigd voor een studiekeuzecheck.

Voor studenten, die graag uitgedaagd willen worden, is er een excellentietraject mogelijk. Eerste en tweedejaarsstudenten kunnen gebruik maken van het HvA-brede aanbod van de faculteit Business en Economie. Ouderejaars kunnen de excellente minor International Journalism van de eigen faculteit volgen.

Daarnaast werkt de opleiding aan een doorstroomminor Media en Cultuur waarmee studenten na afloop van hun studie kunnen doorstromen naar de opleiding Media en Cultuur van de UvA. Er is een doorstroomminor Communicatiewetenschappen, die studenten voorbereidt op de opleiding Communicatiewetenschappen aan de UvA.

Het panel vindt de instroom en de doorstroommogelijkheden van de opleiding goed geregeld.

Positief zijn de deficiëntiecurssussen die de opleiding ter beschikking stelt, en het excellentietraject voor studenten die méér willen.

Begeleiding

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) is er opgericht om studenten zowel zicht te krijgen op de opleiding, als op het beroep. Studenten van de opleiding Communicatie krijgen in het eerste jaar intensieve studiebegeleiding gericht op zelfstandig leren en de keuze voor de persoonlijke leerroute, die studenten vanaf de tweede helft van het tweede studiejaar volgen. Voor het eerste jaar geldt een bindend studieadvies van 50 EC.

Vanaf het tweede jaar hebben studenten voor de rest van hun studie dezelfde studieloopbaanbegeleider (SLB'er). De SLB'er verwijst door naar de studentendecan bij persoonlijke vraagstukken. Studentendecanen bieden verder advies en ondersteuning aan studenten met een functiebeperking. Dyslectische studenten kunnen zich richten tot een digitaal steunpunt. Er is voorleessoftware aanwezig en verder biedt de HvA training voor dyslectische studenten.

De SLB van de opleiding Communicatie richt zich op de competentie ontwikkelingsgerichtheid. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over feedback geven en ontvangen.

Studenten zijn tevreden over de begeleiding, die zij krijgen. Docenten zijn open en benaderbaar en geven feedback, wanneer studenten daarom vragen. Ook heeft het panel gehoord dat studenten goed begeleid worden bij de keuzes die zij maken voor hun verdere leerroute, na het tussenassessment. Sommige studenten geven daarbij aan dat meer voorlichting over wat bijvoorbeeld de publieke sector is, wenselijk was geweest. Ondanks dit kritiekpunt, vindt het panel de studieloopbaanbegeleiding en de begeleiding van studenten met een functiebeperking goed is vorm gegeven.

Docenten

Docenten van de opleiding Communicatie en MIC worden voor beide opleidingen ingezet. Het panel heeft kennisgemaakt met een betrokken en deskundig docententeam, dat met elkaar samenwerkt om het onderwijsprogramma vorm en inhoud te geven. In totaal werken 174 docenten bij de Communicatie en MIC opleidingen (132,1 fte op 1-2-2017, bij beide opleidingen samen), waarvan 79 procent een masteropleiding, beschikt. Drie procent van de docenten is gepromoveerd. Daarnaast hebben de opleidingen instructeur praktijkonderwijsuitvoerders in dienst (Ipo'ers). De docent-studentratio bedraagt 1: 24.

De snelle ontwikkelingen op het werkveld stellen eisen aan de deskundigheid van docenten. Het opleidingsmanagement biedt docenten structureel ruimte voor scholing en training. Het merendeel van de docenten bezig is met de BKE training. Circa 20 procent van de docenten doet de SKE-training of heeft deze behaald. Sinds 2015 biedt de opleidingen trainingen didactische vaardigheden voor nieuwe docenten.

Twee keer jaar organiseren de opleidingen Communicatie en MIC een plenaire sessie voor docenten van beide opleidingen. Docenten houden nauwe contacten met het werkveld door bedrijfsbezoeken, trainingen en scholingsbijeenkomsten. Alle docenten hebben praktijkervaring of werken nog in de praktijk als communicatieprofessional of mediaprofessional. Docenten geven aan met plezier op de opleiding te werken, maar vinden de werkdruk mede gelet op alle vernieuwingen wel hoog. Het panel adviseert het management en de docenten-zelf om de werkdruk goed in het oog te houden.

De opleidingen Communicatie en MIC zijn gestart met een eigen 'Academy'; waarbij docenten hun eigen specifieke expertise delen met collega-docenten in workshops. Verder werken docent-onderzoekers bij het lectoraat of participeren in de AMOO. Het panel vindt dat de opleidingen veel doen aan de ontwikkeling van docenten, zowel onderwijskundig als vakinhoudelijk en heeft daar veel waardering voor.

Docenten werken met elkaar samen in leerlijnoverleggen en in jaarteam. Zij worden aangestuurd door twee opleidingscoördinatoren en een managementteam bestaande uit de jaarcoördinatoren van beide opleidingen. De leerlijnoverleggen tussen docenten zorgt ervoor dat de verticale samenhang van de onderwijseenheden bewaakt worden. De horizontale samenhang wordt bewaakt door de jaarcoördinatoren en de jaarteam van docenten.

Het panel heeft een enthousiast managementteam aangetroffen, dat bezig is om de samenwerking tussen beide opleidingen verder vorm te geven, zonder daarbij de eigenheid van de eigen opleiding uit het oog te verliezen.

Het panel heeft grote waardering voor de inzet en de betrokkenheid van het docententeam. Het panel stelt vast dat docenten Communicatie een stevig veranderingsproces hebben ondergaan en zich daarbij sterk hebben ingespannen om de (her) organisatie te doen slagen en de onderwijsinhoud te (blijven) vernieuwen. Het panel denkt daarbij ook aan de inzet van docenten om deel te nemen aan het AMOO.

Voorzieningen

Studenten en docenten Communicatie en MIC zijn beide gehuisvest in het Benno Premselahuis aan het Rhijnspoorplein in Amsterdam. Het Benno Premselahuis maakt samen met meerdere

gebouwen in de directe omgeving deel uit van de Amstelcampus, waar de HvA haar opleidingen concentreert.

Studenten en docenten hebben verschillende voorzieningen tot hun beschikking. Een voorbeeld daarvan is een moderne onderzoeksruiimte (observatorium), waar eye-tracking onderzoek mogelijk is, een eigen radio- en televisiestudio, waar radio-uitzendingen worden verzorgd. In het Benno Premselahuis zijn diverse broedplaatsen, waar studenten zelfstandig en samen kunnen werken. Verder is er een makerslab met onder meer een 3D-printer. Er zijn projectruimtes, klaslokalen en grotere collegezalen. De ruimtes zijn beperkt in verhouding tot de grote groep studenten. Studenten en docenten kijken daarom ook uit naar andere ruimtes in andere gebouwen in de Amstelcampus. Studenten zijn daar minder gelukkig mee.

Het panel zou graag meer ruimte zien voor werkplekken en lesruimten binnen één gebouw.

Het panel heeft de horizontale en verticale samenhang van het onderwijsprogramma bestudeerd. De samenhang is goed vastgelegd in de modulehandleidingen.

Leerlijnoverleg tussen docenten zorgt ervoor dat de verticale samenhang van de onderwijseenheden bewaakt worden. De horizontale samenhang wordt bewaakt door de jaarcoördinatoren en de jaarteam van docenten. De opleiding geeft zelf aan in de Kritische Reflectie alert te zijn op de horizontale en verticale samenhang in het programma door ieder semester dit onderwerp op de agenda te zetten van zowel leerlijnoverleggen als jaarteam. Het panel vindt de huidige horizontale en verticale samenhang in het programma goed vormgegeven en ziet dat de opleidingen de samenhang in het onderwijsprogramma goed bewaken.

Conclusie

Het panel vindt dat de opleiding Communicatie er in is geslaagd om een samenhangende leeromgeving te creëren die studenten in staat stelt om binnen vier jaar de eindkwalificaties te behalen. Het panel vindt het vernieuwde onderwijsprogramma van zowel de voltijd- als de deeltijdopleidingen Communicatie recht doen aan de ontwikkelingen in de beroepspraktijk, zowel inhoudelijk als qua vormgeving. Het panel onderschrijft de keuze voor het doorlopen van een generieke route leidend tot een tussenniveau en een persoonlijke leerroute daarna.

Het panel is positief over de kennis, die studenten verwerven en over de beroepsvaardigheden die studenten zich tijdens hun opleiding eigen maken. Pluspunt daarbij de real life opdrachten waar studenten aan werken. Ook de onderzoeksleerlijn is gedegen vormgegeven. Het panel vindt het belangrijk dat studenten zowel in Design Thinking als in meer klassieke onderzoeksmethoden worden geschoold. Studenten worden voldoende geschoold in ethiek en levensbeschouwing om zich daarmee tot verantwoordelijke communicatieprofessionals te ontwikkelen. Positief is het panel over de samenwerking tussen studenten, docenten, lectoraat en opdrachtgevers in het AMOO, waarin onderwijsvernieuwing wordt vormgegeven.

Het didactisch concept is goed uitgewerkt rekening houdend met de verschillen in studentenpopulatie voor de voltijd- en de deeltijdopleiding. Voor deeltijdstudenten is maatwerk belangrijk. Het panel heeft er vertrouwen in, dat het nieuwe curriculum meer op deze behoefte zal inspelen.

Het panel vindt de instroom goed geregeld. Propedeusestudenten en studenten in de jaren daarna worden goed begeleid in de keuzes die zij maken in de persoonlijke leerroute. Het docententeam is van goede kwaliteit en worden zowel didactisch als vakinhoudelijk regelmatig bijgeschoold. De voorzieningen zijn van goede kwaliteit, waarbij het panel aandacht vraagt voor de wens van studenten om over meer werkplekken te beschikken.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor de voltijdopleiding. Het panel komt op een voldoende voor de deeltijdopleiding, omdat het meent dat de opleiding meer maatwerk kan bieden aan deeltijdstudenten dan nu het geval is. Het panel heeft er vertrouwen in dat het nieuwe curriculum deeltijdstudenten wel meer op de persoonlijke situatie toegesneden onderwijs kan bieden.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**, voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding.

Toetsbeleid

De opleidingen Communicatie en MIC hebben een toetsplan geformuleerd in 2014, gebaseerd op het HvA toetsbeleid van 2013.

Het toetsplan geeft aan hoe er getoetst wordt, wat er getoetst wordt en welke uitgangspunten hieraan ten grondslag liggen. De opleidingen hebben de volgende doelstellingen in het toetsplan vastgelegd:

- De toetsen leiden studenten op via de relevante leerdoelen naar de eindcompetenties;
- De toetsen zijn zodanig opgesteld dat zij het leerproces van kunnen sturen en activeren;
- Toetsen zijn selecterend. Een summatieve toets maakt duidelijk of een student aan de gestelde eisen (op dat moment) voldoet (cesuur);
- Toetsen zijn diagnostiserend. Een formatieve toets maakt duidelijk of een student zich ontwikkeld ten opzichte van competenties en leerdoelen, zodat hij zijn leerproces kan bijsturen;
- De kwaliteit van toetsen en toetsing geeft de examencommissies van Communicatie en MIC het vertrouwen dat de gedelegeerde taken rondom de kwaliteitsborging van toetsing volgens vaste afspraken conform goedgekeurd beleid worden uitgevoerd;
- Studenten worden door verschillende docenten op gelijke wijze beoordeeld.

Het toetsplan is uitgewerkt in een toetsprogramma en een toetsplanning. Het toetsprogramma geeft de opbouw in het niveauverschil van toetsing aan op basis van de taxonomie van Bloom. Het panel onderschrijft de doelstellingen in het toetsplan. Het panel stelt vast dat de toetsen en opdrachten een opbouw kennen van duidelijk en voorgestructureerd naar uitvoeriger en complexer. Bij kennistoetsen wordt de focus verlegd van meerkeuzetesten naar tentamens met open vragen, waarbij inzicht wordt gevraagd.

Toetsvormen en beoordelingen

De opleidingen Communicatie en MIC maken gebruik van verschillende toetsvormen zoals kennistoetsen, vaardigheidstoetsen, assessments en beroepsproducten. Het panel heeft gezien dat de toetsen en toetsvormen duidelijk zijn opgenomen in de modulehandleidingen. De toetsvormen zijn divers en passend voor de opleidingen. Studenten Communicatie moeten bijvoorbeeld een TedTalk houden om daarmee hun vaardigheid in presenteren aan te tonen. Ook heeft het panel kunnen vaststellen dat toetsen zijn geconstrueerd op basis van toetsmatrijzen. De niveaus van de assessment zijn afgestemd op de BNP's van Logeion (zie ook standaard 1). Bij het vaststellen van de niveaus betreft de opleiding ook de Onderwijsadviesraad.

Er zijn groepstoetsen en individuele toetsen. Studenten werken in groepen aan een of meer beroepsproducten (bijvoorbeeld een mediaplan of een communicatiebeleid). Bij het bepalen van

het eindcijfer is de individuele bijdrage aan het groepsproduct. Studenten vullen bij de oplevering van groepsproducten een 'eigen aandeel formulier' in, dat wordt meegenomen in de beoordeling. Beoordelingen van kennistoetsen vinden plaats volgens antwoordmodellen en cesuurbepalingen. Bij het toetsen van vaardigheden, assessments en beroepsproducten hanteert de opleiding het vier ogenprincipe en schakelt de opleiding twee beoordelaars in. De beoordeling vindt vaak plaats aan de hand van rubrics.

Het tussenassessment is een belangrijke toets in het onderwijsprogramma. De basis van het assessmentgesprek is de portfolio met ingevulde STARR formulieren. In de portfolio tonen studenten aan over de competenties op het gevraagde niveau te beschikken. De student reflecteert tijdens het tussenassessment met docenten over zijn competentieontwikkeling. De uitkomsten worden meegenomen in de volgende studiefase. Hoewel studenten over het algemeen tevreden zijn over het tussenassessment, heeft het panel ook wat kritische kanttekeningen gehoord. De eerste keer dat het tussentijdsassessment is toegepast, was de beoordeling voor studenten niet helemaal navolgbaar. Ook zagen studenten verschillen tussen docenten in de wijze van beoordeling. De opleidingen hebben zich deze opmerking ter harte genomen en hebben de beoordelingsformulieren aangepast. Docenten zijn allen getraind in het afnemen van assessments. Zij vinden de assessments intensief en zinvol voor studenten. De beoordeling van de afstudeerwerken vindt plaats door twee examinatoren, aan de hand van een beoordelingsformulier met rubrics. Een van de examinatoren is tevens de begeleider van de student. De opleiding heeft hier bewust voor gekozen, omdat begeleiders meer zicht hebben op de ontwikkeling van studenten. Het panel heeft gezien dat de beoordelingsformulieren wisselend worden ingevuld. Docenten beamen dat. Vaak wordt voor een tussenproduct al uitgebreid feedback gegeven, met aandacht voor verbeterpunten. Het panel heeft daar een voorbeeld van gezien. Bij de uiteindelijke beoordeling besteedt de begeleider-beoordelaar daarom minder aandacht aan de toelichting bij de rubrics. Het panel heeft begrip voor deze werkwijze.

Borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling

Bij de borging van de kwaliteit van toetsing en borging zijn de examencommissie en de toetscommissies betrokken. De basis is het toetsplan van de opleidingen. De toetscommissies werken in opdracht van de examencommissie.

De opleiding Communicatie is verdeeld in jaarteam: elk jaarteam heeft een toetscommissie met een voorzitter. Iedere toetscommissie controleert alle toetsen van ieder blok van het jaarteam, voorafgaand aan de afname. Toetscommissies controleren onder meer op uitvoerbaarheid, transparantie, betrouwbaarheid, validiteit en balans tussen de eerste en de tweede kans. Tentamens worden gemaakt door docenten, waarbij zij het vierogen principe toepassen. Een collega bekijkt en keurt het tentamen goed. Toetscommissies kijken verder of het toetsgedeelte in iedere modulehandleiding helder is omschreven en dragen zorg voor de evaluaties van de toetsen.

De voorzitters van de afzonderlijke toetscommissies hebben zitting in de opleidingsbrede toetscommissie, samen met een lid van de examencommissie. De opleidingsbrede toetscommissie bewaakt het toetsprogramma van de opleiding en adviseert de examencommissie.

Het panel heeft kennisgemaakt met een actieve examencommissie, die zich naast haar wettelijke taken actief bezig houdt met het bewaken van de kwaliteit van de eindwerken. De examencommissie organiseert sinds 2013 ieder jaar een ruime steekproef onder de eindwerken (in totaal dertig) en brengt daarover advies uit aan het opleidingsmanagement en de

afstudeercoördinatoren. Omdat het afstudeerprogramma komend jaar verandert, is de examencommissie nu betrokken bij de controle van de kwaliteit van de afstudeervoorstellen. Zodra de eerste lichting afstudeerwerken gereed is, houdt de examencommissie opnieuw een steekproef om de kwaliteit van de eindwerken tegen het licht te houden.

De opleiding stimuleert de toetsdeskundigheid van docenten. De ruime meerderheid van docenten is bezig met het behalen van het BKE-certificaat. Leden van de toetscommissies en de examencommissie zijn bezig met de SKE-training.

Het panel vindt de borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling op alle niveaus goed geregeld.

Conclusie

De opleiding Communicatie beschikt over een gedegen toetsplan, dat aan de basis staat van een evenwichtig toetsprogramma. Het panel ziet dat de toetsvormen gevarieerd zijn en een opbouw in moeilijkheidsgraad kennen die past bij het onderwijsprogramma. De beoordelingen van de toetsen en assessments zijn goed geregeld, waarbij de opleiding op een verstandige wijze het vier ogenprincipe hanteert. De borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling vindt het panel goed en gedegen georganiseerd. Docenten worden geschoold. De opleiding kent actieve toetscommissies en ook de examencommissie neemt een belangrijke rol in bij de borging van het eindniveau, door uitgebreide steekproeven te nemen. De opleiding neemt signalen van studenten, toetscommissies en examencommissie serieus en brengt verbeteringen aan, waar nodig.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van het gerealiseerde niveau. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Afstudeertraject vernieuwd

Studenten tonen hun eindkwalificaties aan door het afleggen van een eindassessment en het uitvoeren van een afstudeeropdracht.

Met ingang van het studiejaar 2016-2017 is het afstudeertraject voor studenten Communicatie vernieuwd.

In juni 2017 studeren de eerste studenten af, waarbij zij een keuze kunnen maken tussen het uitvoeren van een onderzoeksopdracht, een beroepsproduct of het starten van een eigen onderneming.

Een onderzoeksopdracht leidt tot een onderzoeksrapport, een advies en een posterpresentatie. Een beroepsproduct kan leiden tot een nieuwe (onderbouwde) marketingcommunicatiestrategie, campagneconcepten of de uitwerking van een concept naar middelen en media.

Afstudeeropdrachten gericht op de start van een eigen onderneming bestaan uit een onderzoeksverslag en een businessmodel.

Bij de onderzoeksopdracht maken studenten gebruik van onderzoeksmethoden zoals literatuurstudie, deskresearch en field onderzoek. Bij een beroepsproduct passen studenten ontwerponderzoek toe, zoals Design Thinking en bij de eigen onderneming doen studenten onderzoek naar de levensvatbaarheid en de marktkansen van een eigen onderneming.

Het panel heeft waardering voor de drie afstudeermogelijkheden die de studenten in staat stellen om vanuit de eigen kwaliteiten en vanuit de beoogde ambities na de studie een keuze te maken tussen het ontwikkelen van een eigen onderneming, het doen van een academisch onderzoek, en de ontwikkeling van een beroepsproduct.

Tot en met 2016 studeerden voltijdstudenten Communicatiemanagement af op een praktijkonderzoek naar een onderwerp, passend het beroepsterrein van communicatiemanagement en heeft betrekking op één of meerdere communicatiedomeinen.

De afstudeeropdracht moet een praktische probleemsignalering bevatten, die op een efficiënte en adequate wijze wordt opgelost, waarbij het communicatieadvies concreet en implementatiegeried wordt geformuleerd (Afstudeerhandleiding 2015-2016).

Deeltijdstudenten studeren af op een afstudeeropdracht die betrekking heeft op een relevant en actueel vraagstuk uit de praktijk. Het resultaat moet een afstudeerrapport zijn met een advies en/of oplossing bevat, dat toegepast kan worden in de praktijk en ontwikkeld wordt in de opdracht van iemand in de praktijk die van plan is om het advies of product toe te passen. Studenten houden een logboek bij van de afstudeerperiode en leveren die in bij het afstudeerrapport.

Het nieuwe afstudeertraject voor de voltijdopleidingen de bestaande afstudeertrajecten kent een aantal mijlpalen die onder meer gekoppeld zijn aan de goedkeuring van het afstudeervoorstel en de beoogde onderzoeksopzet. Pas na goedkeuring van het conceptrapport volgt een eindgesprek.

Gedurende het afstudeertraject hebben studenten contact met de afstudeerbegeleider. Ook worden er groepsbijeenkomsten georganiseerd met andere afstudeerders. Bij de beoordeling zijn twee beoordelaars betrokken. De eerste beoordelaar is niet betrokken bij de begeleiding en beoordeelt of het conceptrapport op voldoende niveau is. De afstudeerbegeleider is tweede beoordelaar bij de eindbeoordeling.

Kwaliteit eindwerken

Het panel heeft in totaal achttien eindwerken bestudeerd: vijftien eindwerken van voltijdstudenten en drie eindwerken van deeltijdstudenten. De eindwerken betroffen eindwerken van studenten die het oude programma hebben doorlopen. Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. Het panel vond het taalniveau van hoge kwaliteit. Ook onderzoeksmatig waren de eindwerken op orde. De onderwerpkeuze en de uitwerking van de afstudeeropdrachten komen overeen met het 'oude' opleidingsprogramma, dat zich vooral op communicatiemanagement richt. Studenten studeren af op verschillende onderwerpen, zoals doelgroep communicatie voor een woningcorporatie, een strategie om duurzaamheid beter te communiceren naar klanten van een bank en het vergroten van de overheidsparticipatie bij een gemeente door de inzet van communicatiestrategie. Opvallend was dat de aanpak van studenten bij deze diversiteit aan onderwerpen veel gelijkenis vertoonden. De afstudeeropdrachten bevatten veel schema's, tabellen, onderzoek en naslagwerk, waarbij er minder ruimte was voor advies. Volgens het panel zou in de eindwerken meer nadruk op communicatieadvies en beroepsproducten zichtbaar mogen zijn.

Bij de toekomstige lichting afstudeerders zou het panel graag meer vernieuwende elementen in de eindwerken willen zien. Het panel heeft deze vernieuwende elementen al gezien in de tussenproducten van studenten, die nu het nieuwe curriculum doorlopen. Wat betreft de beoordelingen zouden aspecten als originaliteit en complexiteit van het onderwerp in de toekomst meer gewicht in de schaal mogen leggen. Deze observaties gelden zowel voor de voltijd- als de deeltijdopleiding. Het panel is benieuwd naar de kwaliteit van de nieuwe eindwerken en heeft er vertrouwen in dat deze zich op goed niveau zullen bevinden.

Functioneren afgestudeerden

Het panel heeft een aantal alumni gesproken. De opleiding is bezig zich te oriënteren op het organiseren van een alumni netwerk. Uit het gesprek met afgestudeerde communicatiestudenten, blijkt dat zij op hun oude opleiding terug kijken als een brede opleiding, die hen van voldoende bagage heeft voorzien voor hun toekomstige werk. Alumni zien de functies van communicatieprofessionals en mediaprofessionals in elkaar overlopen, maar zijn blij met de gedegen kennis van communicatie. Een aantal alumni studeert door na de opleiding op de universiteit.

Het werkveld is tevreden met de kwaliteit van afstudeerders. Het werkveld vindt het belangrijk dat afgestudeerden over hands on vaardigheden beschikken. De opleiding voorziet daarin.

Conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding Communicatie een goede traditie heeft in de gedegen organisatie van afstudeertrajecten. Zowel het oude als het nieuwe afstudeertraject zijn doortimmerd, met heldere criteria waar studenten aan moeten voldoen en een goede fasering

van begeleidingsmomenten en mijlpalen. Het panel heeft in totaal achttien eindwerkstukken bestudeerd, vijftien van voltijdstudenten en drie eindwerkstukken van deeltijdstudenten die allen het 'oude' curriculum hebben doorlopen. Het panel herkent zich in de gegeven beoordelingen en heeft van alle eindwerken en heeft de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. Het panel constateert dan ook dat de studenten in de eindwerken aantonen over de gevraagde eindkwalificaties te beschikken. De onderwerpen van de eindwerken waren relevant en divers. De eindwerken waren gedegen wat betreft de toepassing van onderzoek. Positief is het panel over het goede taalniveau van afgestudeerden. Het panel ziet dat in het nieuwe afstudeertraject meer ruimte voor diversiteit en meer aandacht voor het beroepsproduct ontstaat. Ook verwacht het panel dat de nieuwe lichtingen afstudeerders meer vernieuwing zullen laten zien in hun eindwerken. De ontwikkeling van studenten die het nieuwe onderwijsprogramma doorlopen is daarvoor veelbelovend, stelt het panel vast aan de hand van tussenproducten. Afgestudeerden kunnen goed aan de slag als communicatieprofessionals op hbo-bachelorniveau. Het werkveld is daar tevreden over. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	goed	goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	goed	voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	goed	goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties</i>	goed	goed

Weging en conclusie

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het panel heeft kennisgemaakt met een opleiding Communicatie die zich in de afgelopen vier jaar sterk heeft vernieuwd, gebruikmakend van input uit de beroepspraktijk en het lectoraat. De opleiding heeft haar eindkwalificaties goed aangepast op de snelle ontwikkelingen die zich in de beroepspraktijk van communicatieadviseurs voltrekt. De samenwerking met de opleiding MIC kleurt het profiel van de opleiding en de inhoud van het onderwijsprogramma. Het onderwijsprogramma voor de voltijdopleiding is geheel vernieuwd en leidt studenten dankzij een sterke praktijkgerichte invalshoek op tot brede T-shapedprofessionals met actuele kennis van het gebruik van media. De voltijdopleiding is goed vormgegeven; de deeltijdopleiding ondergaat nu een transitie. Toetsing en beoordeling zijn goed georganiseerd en geborgd. De kwaliteit van de afgestudeerden is op hbo-bachelorniveau en sluit goed aan op de wensen van het werkveld.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool van Amsterdam als **goed**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Algemeen

- Versterk de relatie met alumni, door het opzetten van alumni beleid en/of netwerk;
- Blijf zorgvuldig en gestaag doorgaan met de ontwikkeling van de organisatie van de opleidingen Co en MIC. De profilering van beide studies is goed gekozen; houd dat vast maar werk vanuit de eigen krachten verder door aan de samenwerking van de opleidingen. Houd daarbij voeling met het aanwezige draagvlak onder de betrokkenen en pas de organisatie daar steeds op aan. Dat door -kleinschalig en laagdrempelig - op alle niveaus en door het aanspreken van alle stakeholders, bijvoorbeeld binnen gezamenlijke projecten, in intervisie-bijeenkomsten, in speciale denktanks. Op deze wijze wordt het 'van onder op' steeds natuurlijker dat men samenwerkt;
- Expliciteer de aandacht die docenten EN studenten besteden aan de ethische benadering van (media-)onderwerpen. Dat geldt voor de behandeling van actueel spelende thema's maar bovendien voor het handelen van de jonge professional zelf in deze context;
- Bewaak, de tijdsplanning en de taken en de interne communicatie met docenten; zorg voor adempauzes tussen werkzaamheden en drukke periodes in;

Standaard 2

- Blijf op actief zoek naar kennis en vernieuwende inzichten uit de beroepspraktijk en benut daarbij contacten met alumni, stagebedrijven en werkveld;
- Blijf de ruimte opzoeken om verschillende onderzoeksmethodieken binnen de opleiding toe te passen. Traditionele onderzoeksmethoden en nieuwe of innovatieve vormen van onderzoek kunnen naast elkaar bestaan. Van belang is dat de onderzoeksmodellen, zoals design thinking, passen bij het doel van de nieuwe afstudeerwerken. De eerste stap om hiermee aan de slag gegaan is gemaakt;
- Geef speciale aandacht aan de deeltijdstudie. Zorg voor maatwerk voor deze groep studenten;

Standaard 4

- Bewaak de creativiteit en innovatie in de eindwerken van studenten.

Bijlagen

Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding Communicatie

CO-competentie 1	Analyseren en onderzoeken
<i>Omschrijving competentie</i>	<p>De communicatieprofessional signaleert voor zijn organisatie of opdrachtgever op proactieve wijze ontwikkelingen in de interne en externe omgeving. Hij signaleert relevante ontwikkelingen in de politieke, maatschappelijke, economische, technologische, interculturele en specialistische omgeving en zet die informatie om naar voor de organisatie relevante kennis.</p> <p>Hij initieert, voert uit, rangschikt en beoordeelt de resultaten van onderzoek en analyse. Hij bepaalt de relevantie van de gesignaleerde trends, gedragsveranderingen en verschuivingen op (inter)nationaal niveau en plaatst deze in het perspectief van de korte, middellange en lange termijn. Hij brengt de resultaten op niveau van strategische beleidsvorming en vertaalt deze in conclusies en aanbevelingen.</p>
CO-competentie 2	Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid¹
<i>Omschrijving competentie</i>	<p>De communicatieprofessional adviseert over en ontwikkelt communicatiebeleid dat bijdraagt aan een optimale realisatie van de merk- en organisatiedoelen, en merk- en organisatiestrategie. Hij is zich bewust van de wederzijdse beïnvloeding van communicatiebeleid en andere beleidsterreinen.</p> <p>Vervolgens kan hij op grond van het vastgestelde communicatiebeleid bepalen wat de beste strategie is om de communicatiedoelen te bereiken. Hij kan een verantwoord advies geven over in te zetten communicatiemiddelen, rekening houdend met doelstellingen, doelgroep(en), publieksgroepen en actoren. Hij overziet daarbij de financiële en budgettaire consequenties van zijn keuzes en maakt in het keuzeprocess ook een maatschappelijke en ethische afweging.</p>
CO-competentie 3	Plannen en organiseren
<i>Omschrijving competentie</i>	<p>De communicatieprofessional organiseert en plant de uitvoering van het communicatiebeleid van de organisatie en van de communicatiemiddelen, met inachtneming van de beleidscyclus. Hij creëert draagvlak voor meer of minder omvangrijke en complexe merk- en communicatieprojecten, stuurt deze aan, coördineert en legt verantwoording af over de behaalde resultaten aan de (interne) opdrachtgever.</p>
CO-competentie 4	Creëren en realiseren
<i>Omschrijving competentie</i>	<p>Om communicatiedoelstellingen bij diverse doelgroepen te kunnen bereiken, moeten communicatiemiddelen gerealiseerd worden. Het kan hier gaan om zowel periodieke als niet-periodieke activiteiten voor interne of externe doelgroepen. De communicatieprofessional stuurt ontwerp, uitvoering en productie van communicatiemiddelen aan (concepten, middelen en content).</p>
CO-competentie 5	Representeren
<i>Omschrijving competentie</i>	<p>De communicatieprofessional heeft kennis van de organisatie en geeft blijk van voldoende omgevingssensitiviteit om zowel in- als extern als ambassadeur voor het bedrijf op te treden. Dit wordt zichtbaar wanneer de organisatie gevraagd of ongevraagd in de publiciteit treedt, dan is hij woordvoerder, maar ook wanneer hij in de rol van adviseur zowel klant als bureau vertegenwoordigt of wanneer hij een managementfunctie bekleedt. Hij kan issues en informatie voor verschillende doel- en publieksgroepen op hun waarde schatten en zodanig communiceren dat recht wordt gedaan aan de belangen en het imago van de organisatie.</p>

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

Communicatie

Jaar 1	BLOK 1 Project Communicatiebureau 15ec	BLOK 2 Project Social Media 15ec	BLOK 3 Project Imago 15ec	BLOK 4 Project Storytelling 15ec
Jaar 2	BLOK 5 Project Communicatieplan 15ec	STAGE Beroepsoriënterend 15ec Assessment niveau 1	SPECIALISATIE Merkenmanagement Communicatie en de publieke sector 30ec	
Jaar 3	SPECIALISATIE Reputatiemanagement Concept en Creatie Communicatie bij veranderingen 30ec		STAGE Beroepsvoorbereidend 30ec	
Jaar 4	MINOR 30ec		AFSTUDEREN Eigen onderneming Beroepsproduct Onderzoek 30ec Assessment niveau 2	

Curriculum VT

Jaar 1	BLOK 1 Project Brand New 15ec	BLOK 2 Project Social Media 15ec	BLOK 3 Project Imago 15ec	BLOK 4 Project Storytelling 15ec
Jaar 2	BLOK 5 & 6 Marketingcommunicatie 30ec		BLOK 7 & 8 Interne communicatie 30ec	
Jaar 3	BLOK 9 & 10 Corporate communicatie 30ec		BLOK 11 & 12 Persoonlijke professionalisering 30ec Assessment niveau 1	
Jaar 4	MINOR 30ec		AFSTUDEREN Onderzoek 30ec Assessment niveau 2	

Curriculum DT

Bijlage 3 Rendementen

Instroom	C09	C10	C11	C12	C13	C14	C15
Instroom voltijd	145	183	230	158	340	216	210
Instroom deeltijd	22	26	31	32	32	22	17

Uitval propedeuse na 1 jaar	C09	C10	C11	C12	C13	C14	C15*
Uitval voltijd	61,4%	47,5%	51,3%	44,3%	46,2%	40,3%	38,1%
Uitval deeltijd	36,4%	7,7%	29,0%	50,0%	43,8%	36,4%	23,5%

*C15 Nog niet definitief

Uitval hoofdfase na 4 jaar	H09	H10	H11	H12
Uitval voltijd	21,1%	14,3%	25,0%	20,7%
Uitval deeltijd	35,7%	26,9%	23,5%	18,2%

Rendement studiesucces na 5 jaar	H09	H10	H11
Diploma voltijd	69,0%	81,6%	57,3%
Diploma deeltijd	50,0%	65,4%	70,6%

Docentenkwaliteit CO en MIC	aantal	percentage
Master incl. PhD	132	79,0%
PhD	3	1,8%
Totaal aantal docenten	167	100%

Docent - Studentratio	
Ratio	1:24

Contacturen 2016-2017	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4
Voltijd	12	10	8	2
Deeltijd	8	6	3	2

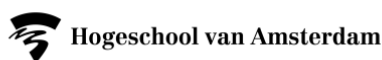
Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

Naam (inclusief tituluur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
Mevrouw drs. B.L. van Eyndhoven MA	Mevrouw Van Eyndhoven is eigenaar van Mediamente, een adviesbureau op het gebied van media, cultuur en onderwijs.
Mevrouw dr. A.C.M. Coumans	Mevrouw Coumans is lector Image in Context aan de Academie Minerva, overdrachtsdocent master Journalistiek in een Crossmediale Context aan het Patshala Instituut in Dakar (Bangladesh) en lid van de Kenniskring Lectoraat Design aan Hogeschool voor de Kunsten (HKU). Tevens is zij beleidsmedewerker Onderzoek, Bureau Onderzoek Onderwijs en Kwaliteitszorg aan HKU.
Mevrouw drs. G.I. Reynaert MA	Mevrouw Reynaert is eigenaar van Paper Jam Scriptiebureau, producent bij Panopticon Productions, scriptiebeoordelaar bij Hogeschool Inholland en medeauteur van het Basisboek Crossmedia Concepting.
De heer P.J.J. Kusters	De heer Kusters is creative director en eigenaar van Burozo alsmede creative director voor de culturele klanten van digital agency 105 Rotterdam
Mevrouw F. Geerligts	Mevrouw Geerligts volgt de hbo-bacheloropleiding Media, Informatie en Communicatie bij Saxion University of Applied Sciences.

Secretaris/coördinator

Naam (inclusief tituluur)	Gecertificeerd d.d.	E-mailadres
Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC	27 maart 2013	bomhof@nqa.nl

Bijlage 5 Bezoekprogramma

VISITATIEDAG COMMUNICATIE

19 JANUARI 2017

Tijd	Activiteit	Aanwezig	Rol
09.00-09.40	GEZAMENLIJKE PRESENTATIE	Loeki Abram Machteld Bijl Sander Hartog Eelco Brancart Karien Brentjens Sywert Schadenberg Simone de Koster Stéphanie Beckers Jord Schaap Geleyn Meijer	MT CO-MIC, Teamcoördinator MIC jaar 1 MT CO-MIC, Teamcoördinator MIC jaar 2 MT CO-MIC, Teamcoördinator MIC jaar 3 MT CO-MIC, Teamcoördinator MIC jaar 4 MT CO-MIC, Teamcoördinator CO jaar 1 MT CO-MIC, Teamcoördinator CO jaar 2 en 3 MT CO-MIC, Teamcoördinator CO jaar 4 + Deeltijd MT CO-MIC, Opleidingsmanager CO-MIC MT CO-MIC, Opleidingsmanager CO-MIC Decaan Faculteit Digitale Media en Creatieve Industrie
09.40-11.00	MATERIAALBESTUDERING EN VOORBEREIDING		
11.00-11.15	KOFFIEPAUZE		
11.15-12.15	GESPREK MT	MT CO-MIC	
12.15-12.45	OVERLEG EN LUNCH		
12.45-13.30	GESPREK STUDENTEN	Dennis Kuşçu Bob Wassenaar Bart van Wijchen Bryan Suiker Noah Luijk Tijs Peters Max Schouten Maartje Klijn	Studentlid opleidingscommissie, student deeltijd jaar 1 Studentlid opleidingscommissie, student jaar 3 Studentlid opleidingscommissie, student jaar 4 Student jaar 1 Student jaar 1 Student jaar 2 Student jaar 4 Student jaar 4
13.30-14.00	SPREEKUUR EN RONDLEIDING	Opleidingsmanagers Medewerkers Studenten	Rondleiding Spreekuur
14.00-15.00	GESPREK DOCENTEN	Marijke van der Brug Herman van Tilburg Liz Wientjes Christien Kintzen Peter Horsselebenberg	Docent jaarteam 1, blokcoördinator Docent jaarteam 2, lid curriculumcommissie, social media manager opleiding Docent jaarteam 3, beoordelaar Ilse Loodema & Alex Bril, lid examencommissie, stagecoördinator Docent jaarteam 4, beoordelaar Lonneke van Wijk, afstudeercoördinator Docent jaarteam 4, docent deeltijd, beoordelaar Juria van der Schilden, lid toetscommissie
15.00-15.15	KOFFIEPAUZE		
15.15-16.00	GESPREK BORGING	Jan Verboom Arnold van Winden Eline van der Wal Jochen Riestter Ron Mathot	Docent jaarteam 1, voorzitter opleidingscommissie Docent jaarteam 4, voorzitter examencommissie Docent jaarteam 2, voorzitter opleidingsbrede toetscommissie en lid examencommissie Docent jaarteam 3, lid opleidingscommissie Docent jaarteam 2, lid toetscommissie
16.00-16.45	GESPREK WERKVELD EN ALUMNI	Huib Koeleman Gijs de Bruijn Sigrid van Berlo Ilse Loodema Alex Bril Lonneke van Wijk Michelle de Haan Juria van der Schilden	Senior adviseur interne communicatie, lid onderwijsadviesraad Strategy director bij Selmore, stageverlener Consultant Bureau Hofkes Reputatiemanagement, stageverlener Alumnus Alumnus Alumnus Alumnus Alumnus deeltijd
16.45-17.15	EVT. EXTRA GESPREK		
17.15-18.00	BEOORDELINGSOVERLEG		
18.00-18.15	BEOORDELINGSGESPREK EN TERUGKOPPELING BEVINDINGEN	MT CO-MIC Geleyn Meijer Medewerkers Studenten	

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

STUDENTENWERK, HANDLEIDINGEN, EVALUATIES EN/OF TENTAMENS

JAAR	BLOK OF SPECIALISATIE	MODULE	COLLEGEJAAR
JAAR 1	Blok 1	Beeldtaal	2016/2017
	Blok 1	Project Communicatiebureau	2016/2017
	Blok 1	Professionele schriftelijke communicatie	2016/2017
	Blok 2	Onderzoek: doelgroepanalyse	2016/2017
	Blok 4	Onderzoek 2	2015/2016
JAAR 2	Blok 5	Communicatie en gedrag	2016/2017
	Blok 6 Beroepsoriënterende stage	Stageverslag	2015/2017
	specialisatie: Merkenmanagement	Positioneren	2015/2016
	specialisatie: Communicatie en de publieke sector	Argumenteren en overtuigen	2015/2016
JAAR 3	specialisatie: Reputatiemanagement	Visies op reputatiemanagement	2016/2017
	specialisatie: Communicatie bij veranderingen	Organisaties van de toekomst	2016/2017
	specialisatie: Concept en creatie	Communicatieonderzoek	2016/2017
	Beroepsvoorbereidende stage	Stageverslag	2015/2016
JAAR 4	oude opleiding: Communicatiemanagement	Afstudeerportfolio	2015/2016

ALGEMENE DOCUMENTEN

Kritische reflectie
Beoordelingsformulieren afstudeeropdracht 2016-2017
Opleidingscommissie
Examencommissie
Toetsplan
HR beleidsplan
Jaarplan kwaliteitszorg onderwijs
Strategy paper
Onderwijsadviesraad
Medewerkersnieuwsbrief
Visie projectonderwijs
Boekenlijst
Schrijfvaardigheid hoofdfase
Schrijfvaardigheid propedeuse
Taalnorm propedeuse
Taalnorm hoofdfase
Onderwijs- en Examenregeling 2016-2017
Evaluatie CO propedeuse blok 1 2016-2017

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

500622140
500616244
500652181
500611678
500661627
500669001
500667624
500641853
500653724
500666047
500661646
500642442
500641111
500668353
500669322

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

B Communicatie + B Media, Informatie en Communicatie

Instelling: Hogeschool van Amsterdam.

Visitatie datum: 19 en 20 januari 2017

Ondergetekende: . . . *Stephanie Bechers en Jord Scheep*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: . . . *opleidings managers*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *29 november 2016*